

УДК 338.483.12(477)

DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.74-38>**Табенська О.І.**кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри бізнесу та сфери обслуговування
*Вінницький національний аграрний університет***Tabenska Oksana**Candidate of Sciences (Economics),
Senior Lecturer of the Department Business and Service Areas
*Vinnitsia National Agrarian University***МЕМОРІАЛЬНИЙ ТУРИЗМ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЗБЕРЕЖЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНИ****MEMORIAL TOURISM AS AN ELEMENT OF THE PRESERVATION
OF THE NATIONAL IDENTITY OF UKRAINE**

Актуальність дослідження зумовлена аналізом причин та наслідків трансформації національної ідентичності українців боротьбою за свободу та незалежність. Зважаючи російсько-українську війну виникає питання про зв'язок поколінь, стійкість українців. Проаналізовано зародження та діяльність «Пласту» Національної скаутської організації України, особистості, які створювали та навчалися в даній молодіжній організації, а саме: Петро Франко, Іван Чмола, Олександр Тисовський, Любомир Гузар, Богдан Гаврилишен. Також досліджено долю учасників Революції Гідності, які долучилися до оборони країни у 2014 році, під час російсько-української війни та подвиг Героїв, які віддали життя за свободу та Незалежність України, а саме: Степан Тарабалка, Віктор Гурняк, Маркіян Паславський, Віталій Дерех та інші. Розглянуто діяльність оздоровчого центру «Тепло крилатої душі», створеного в пам'ять про пілота Героя України Степана Тарабалки.

Ключові слова: національна ідентичність, європейські цінності, Революція Гідності, російсько-українська війна, туристична привабливість, «Пласт» – Національна скаутська організація України, відновлення туризму, оздоровчий центр, меморіальний туризм.

The relevance of the study is determined by the analysis of the causes and consequences of the transformation of the national identity of Ukrainians historical milestones and the constant struggle for freedom and independence. At the current stage, considering the Russian-Ukrainian war the question of the connection of generations of courage strength of spirit, stability and at the same time mercy and empathy of Ukrainians arises again. The origin and powerful activity of "Plast" – the National Scout Organization of Ukraine – is analyzed. Historical personalities have been identified, namely: Robert Baden-Powell, Petro Franko, Ivan Chmola, Oleksandr Tysovsky, Stepan Bander, a Roman Shukhevich, Lyubomir Huzar, Bohdan Havrylishen. The fate of the participants of the Revolution of Dignity, who were among the first to join the country's defense in 2014 during the Russian-Ukrainian war, was also investigated. The research introduces the life and exploits of Heroes who gave their lives for the freedom and independence of Ukraine, namely: Stepan Tarabalka, Viktor Gurnyak, Markiy Paslavskiy, Vitaly Dereh and others. The improvement of tourism in Ukraine after the war is characterized by a proposal for the development of memorial and other types of tourism, for the rehabilitation of military personnel and their families. The activities of the "Warmth of the Winged Soul" health center, created by the mother of the Hero of Ukraine pilot Stepan Tarabalk, were considered. The task of the research: to determine the essence of national identity, national identity of Ukrainians, features of European values conditions and consequences of the Revolution of Dignity, patriotic education of the National Scout Organization of Ukraine "Plast" foreign experience of post-war recovery, post-war recovery of tourism in Ukraine. Proposals for the development of tourism in Ukraine were developed based on the results of the experience of countries where tourism was restored despite military conflicts. In the research process such general scientific methods as analysis, synthesis, comparison and deduction.

Key word: national identity, European values, Revolution of Dignity, Russian-Ukrainian war, tourist attraction, tourism development, tourism restoration, memorial tourism.

Постановка проблеми. В умовах глобальних викликів для світової системи безпеки, визначення оновлених пріоритетів в діяльності міжнародних організацій, Україна пропонує світовому співтовариству власний досвід

створення позитивного іміджу країни в умовах воєнного стану та перспектив повоєнного відновлення.

В інформаційному просторі, експертному середовищі пропонують повернутися в певні історичні пері-

оди і знайти відповідь на питання української ідентичності, потужної сили, віри в Перемогу, мужності, відданості Батьківщині.

12 грудня 2023 року було проведено I Національний туристичний саміт, який організували Державне агентство розвитку туризму та Чернівецька міська рада, у місті Чернівці. Необхідно зазначити, що в 5 панельних дискусіях взяли участь 30 спікерів з України та Європи. Представники міжнародних туристичних організацій та Європарламенту, народні депутати, делегати територіальних громад, європейського проєкту підтримки U-LEAD, лідери міжнародних неурядових партнерських організацій та профільні експерти обговорили: найефективніші підходи та інструменти для відновлення туристичного сектору в складних умовах війни з росією; концепцію створення туристичних маршрутів пам'яті та меморіалізації історичних подій, пов'язаних зі звитяжною боротьбою українців з російськими загарбниками; стратегії та проєкти для глибокої інтеграції України у європейський туристичний простір; підходи для розвитку бізнесу у туристичній сфері та покращення інфраструктури; ідеї для формування унікальних туристичних дестинацій та туристичного продукту в регіонах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Радикальний вихід за межі національної парадигми, модернізація української нації розглянута в дослідженнях українського вченого Ярослава Грицака [1, с. 28–30]; сутність важливих понять: «парадигма», «оновлення», визначені в дослідженнях відомого зарубіжного вченого Стівена Р. Кові [2, с. 325], сутність понять: ідентичність, національна ідентичність, європейська ідентичність розглянуто Монтсеррат Гібернау [3]; визначено загальні для всіх українців поняття, цінності та погляди – незалежно від статусу, часу і місця народження, проживання та навіть етнічного походження людини [4]; проаналізовано зародження та діяльність «Пласту» Національної скаутської організації України, особистості, які створювали та навчалися в даній молодіжній організації [5], досліджено матеріали I Національного туристичного саміту, який відбувся 12 грудня 2023 року у місті Чернівці [9], визначено основні пропозиції учасників дискусії на тему: «Меморіалізація та пам'ять: Туристичні маршрути сучасної історії» [10], розглянуто діяльність оздоровчого центру «Тепло крилатої душі», створеного в пам'ять про пілота Героя України Степана Тарабалки [11].

Формулювання завдання дослідження. Метою статті є дослідження діяльності «Пласту» – Національної скаутської організації України, особистостей, які створювали та виховували молодь в даній організації, а саме: Петро Франко, Іван Чмола, Олександр Тисовський, Степан Бандера, Роман Шухевич, Любомир Гузар, Богдан Гаврилишен, Любомир Романків, Квітка Цісик.

Запропонувати проаналізувати життєвий шлях учасників Революції Гідності, які долучилися до оборони країни у 2014 році, під час російсько-української війни та звияту Героїв, які віддали життя за свободу та Незалежність України, а саме: Степана Тарабалки, Віктора Гурняка, Маркіяна Паславського, Віталія Дереха та інших.

Провести дослідження проблем та перспектив розвитку туризму в Україні та світі, які були запропоновані для розгляду на 5 панельних дискусіях, які відбулися

на I Національному туристичному саміті 12 грудня 2023 року у місті Чернівці.

Розглянути діяльність оздоровчого центру «Тепло крилатої душі», створеного в пам'ять про пілота Героя України Степана Тарабалки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Українські історики вже більше як сто років змагаються з українським минулим. Просто в умовах, коли існування українців як окремої нації заперечувалося, а про них, за словами Нормана Дейвіса, писали як про поляків чи росіян, коли вони робили щось добре, а як власне українців – лише тоді, коли вони робили щось зле, вітчизняні історики змушені були вирвати українську історію з тіні російської чи польської надати їй самостійної вартості.

В українському випадку національну парадигму найпоспішніше і найуспішніше застосував Михайло Грушевський (тому її нерідко називають «схемою Грушевського»). Відповідно до даного способу, оскільки все в сучасному світі крутиться навколо нації, щоб стати сучасним / нормальним, потрібно збудувати чи добудувати націю. Та добудувати українську націю тепер – це така сама трата енергії, як обігрівання космосу у випадку українських промислових гігантів. Українську націю потрібно не добудувати, а модернізувати. А це потребує радикального виходу за межі національної парадигми [1, с. 28–30].

Етика характеру та етика особистості – це приклади соціальних парадигм. Слово «парадигма» походить із грецької. У більш загальному сенсі це наш спосіб «бачення» світу – не фізичного бачення очима, а сприйняття, розуміння, тлумачення. Це теорія, пояснення, модель чогось іншого. Що краще ми розуміємо свої базові парадигми, карти, чи припущення (а також те, як сильно на нас впливає наш досвід), то більшою буде наша спроможність узяти на себе відповідальність за ці парадигми, випробувати їх, влаштувати їм перевірку реальністю, слухати інших і відкрито сприймати їхнє бачення світу. Це дасть нам змогу розширити свої горизонти й дістати значно об'єктивніші дані.

Оновлення – це принцип (і процес), що дає нам змогу рухатися далі висхідною спіраллю зростання і змін, постійного вдосконалення. Якщо ми самосвідомі, мусимо обирати цілі й принципи, за якими житимемо. Закон справедливості незмінний, і що більше наше життя відповідатиме правильним принципам, то кращим буде наше розуміння того, за якими законами діє світ, і точнішими будуть наші парадигми, карти території. Добре розвинене сумління просуватиме нас шляхом особистої свободи, упевненості, мудрості й сили. Рух угору висхідною спіраллю вимагає від нас учитися, брати на себе зобов'язання й діяти на щораз вищих щаблях [2].

Національна ідентичність – це колективне чуття, зіперте на віру в належність до однієї нації і спільність більшості атрибутів. Які роблять її відмінною від інших націй. Національна ідентичність – сучасний феномен, що має плинний і динамічний характер. Люди, які заявляють, що поділяють якусь конкретну національну ідентичність, з різною силою покликаються на віру в спільну культуру, історію, спорідненість, мову, релігію, територію і долю. Таку ідентичність приписують громадянам тієї або тієї національної держави. Колективні спогади про час, коли нація була незалежна, зазнавала

утисків або досягла провідного становища у світі, мають тенденцію змінювати чуття спільної ідентичності серед тих, хто належить до нації, навіть якщо їй бракує власної держави.

Важливо визначити виразну відмінність між етнічною групою і нацією. Під нацією розуміють людську групу, яка усвідомлює, що становить певну спільноту, поділяє спільну культуру, пов'язана з виразно окресленою територією, має спільне минуле і спільний проєкт на майбутнє і претендує на право самоврядування. Це визначення приписує нації п'ять вимірів: психологічний (усвідомлення формування групи), культурний, територіальний, історичний і політичний.

Головні стратегії, до яких загалом удається держава, утворюючи єдину національну ідентичність відображені на (рис. 1).

Відсутність вимоги самовизначення – ось що відрізняє етнічну групу від нації. Крім того, етнічні групи, зокрема сформовані громадами іммігрантського походження, не завжди пов'язані з конкретними територіями, натомість члени нації завжди поділяють велику любов до землі, яку вони вважають за батьківщину своєї нації.

Усі громадяни України незалежно від їх етнічного походження та політичних поглядів складають єдину

політичну націю. Метою української політичної нації є розбудова вільної та самостійної української держави, в якій мирно і заможно живуть усі її громадяни, представники різних етносів, релігій і культур. Ворогами української політичної нації є ті, хто бажає позбавити Україну незалежності та знищити її як державу.

Наявність і силу української політичної нації актуалізувала Революція Гідності й загартувала російська агресія проти територіальної цілісності та незалежності України. Сучасний український націоналізм – це патріотизм громадян України, представників різних національностей. Українці розмовляють Українською мовою. Вони є носіями Української культури і творцями Української історії. Українці є вільними людьми, рівними серед рівних, поважають свободу інших народів і не терплять наруги одного народу над іншим.

І на науковому, і на побутовому рівні всіма визнається мелодійність та милозвучність Української мови. У багатьох рейтингах наша мова входить до першої десятки мов світу за даними показниками разом з італійською, французькою та фарсі. Усі чотири цінності: Земля, Народ, Мова, Віра – мало варті для Українця без Волі, Свободи, Незалежності, Самостійності. Воля для Українця – це відсутність військового, політичного, економічного морального та духовного тиску і гно-

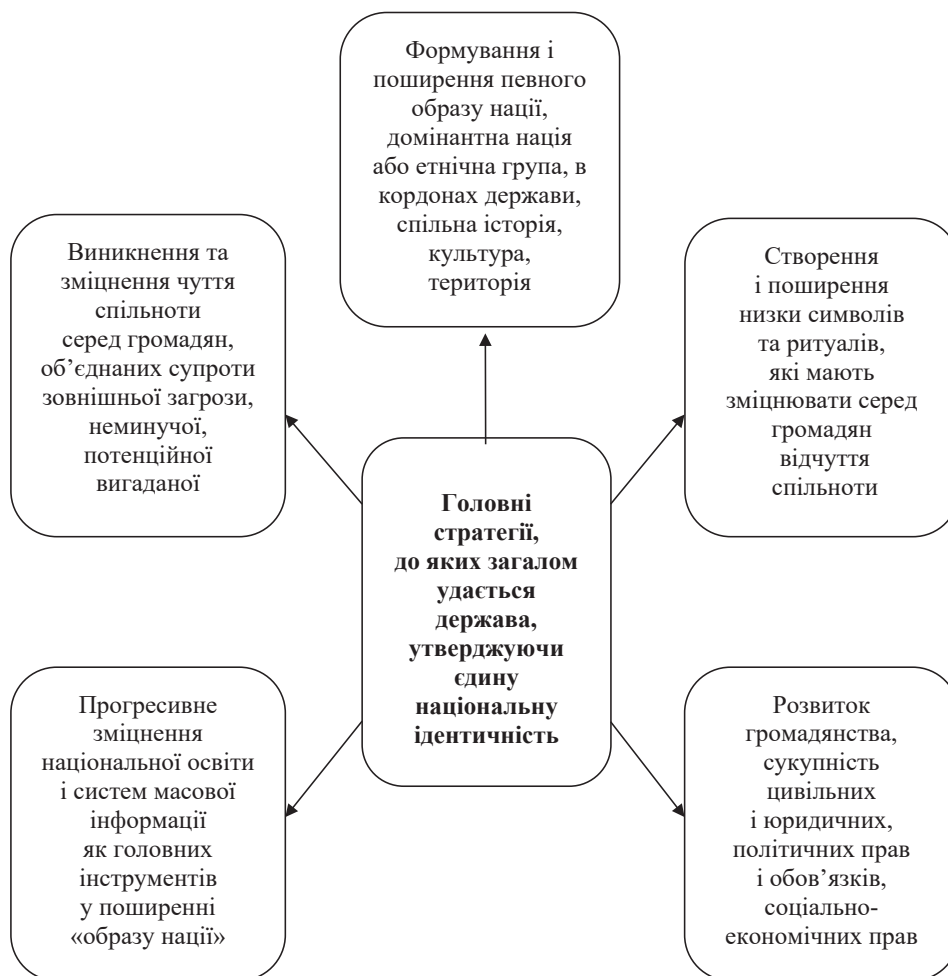

Рис. 1. Головні стратегії, до яких загалом удається держава, утворюючи єдину національну ідентичність

Джерело: сформовано автором на основі [3]

блення, яке дає можливість жити та діяти для захисту та розвитку своїх цінностей. Якщо ти не поділяєш цих цінностей, не захищаєш їх, якщо згоден жити як раб, значить – ти не Українець, не вільна людина [4].

Необхідно зазначити, що «Пласт» як масова організація української молоді, як кузня патріотичного гарту, фізичного і морального виховання та самовиховання за 100 років діяльності дав українському суспільству величезну кількість національно свідомих українців і довгу низку визначних особистостей нашої історії – саме тих її періодів, котрі найбільше потребували від нашої нації самовідданості і жертвності.

Український славський (пластовий) закон відображений на (рис. 2).

Героїзм Українських Січових Стрільців, Української Галицької Армії, Української Повстанської Армії, Карпатської Січі, Дивізії «Галичина» – за кожним названим тут бойовим чином стояли колишні вихованці «Пласту». Певна річ, «Пласт» готував українську молодь до миру, до творчої праці в усіх галузях суспільного буття, до шанування духовних традицій рідного народу і дальшого піднесення його культури, ознак, історичні обставини склалися так, що вимагали від «Пласту» бути передусім саме школою героїчного патріотизму. Поклавши руку на серце, сміло можемо стверджувати, що «Пласт» в цілому – це один з найзаслуженіших чинників боротьби за волю і незалежність України [5].

Відомі учасники славського – Пластового руху у світі та в Україні відображені в таблиці 1.

«Пласт» постав із відчутної потреби організації молоді для служби українському народові. Взявши

за основу скаутську організацію, засновник Пласту д-р. Олександр Тисовський розробив унікальну виховну систему, яка, хоч і подібна до скаутської, все ж має цілий ряд своїх особливостей, які відрізняють її від більшості скаутських організацій світу.

Принципи пластування, розроблені Олександром Тисовським, знайшли своє відображення у книзі «Життя в Пласті» – посібнику, яким уже впродовж більш як 70 років керуються пластуни. Відповідником терміну «скаутинг» (англ. scouting, від scout – розвідник) став термін «пластування». Саме ж слово «пласт» походить від назви козаків-розвідників, які називались пластунами [6].

Запропонована Стратегічна Місія до 2030 для «Пласту» – Національної скаутської організації України: творимо успішну Україну через спроможних пластунів. Успішна Україна це – досягнення і збереження безпеки та перехід у сталий розвиток. Спроможні пластуни: свідомі, відповідальні і повновартісні громадяни, в природі яких зафіксована синергія результативності, життєрадісності та служіння: результативність – досягнення [7].

В основі англійського слова «scouting» – «розвідувати». Український відповідник «пласт» – слово від кубанських козаків, які, повзаючи, тобто пересуваючись пластом, пластуючи, вирушаючи виконувати розвідницькі завдання. Понад 100 років тому засновники товариства постановили сприяти всебічному патріотичному розвитку молоді, щоб готувати провідників українського суспільства.

Вихованці «Пласту» в різний час помітні як активні просвітяни й учасники визвольного руху. Серед

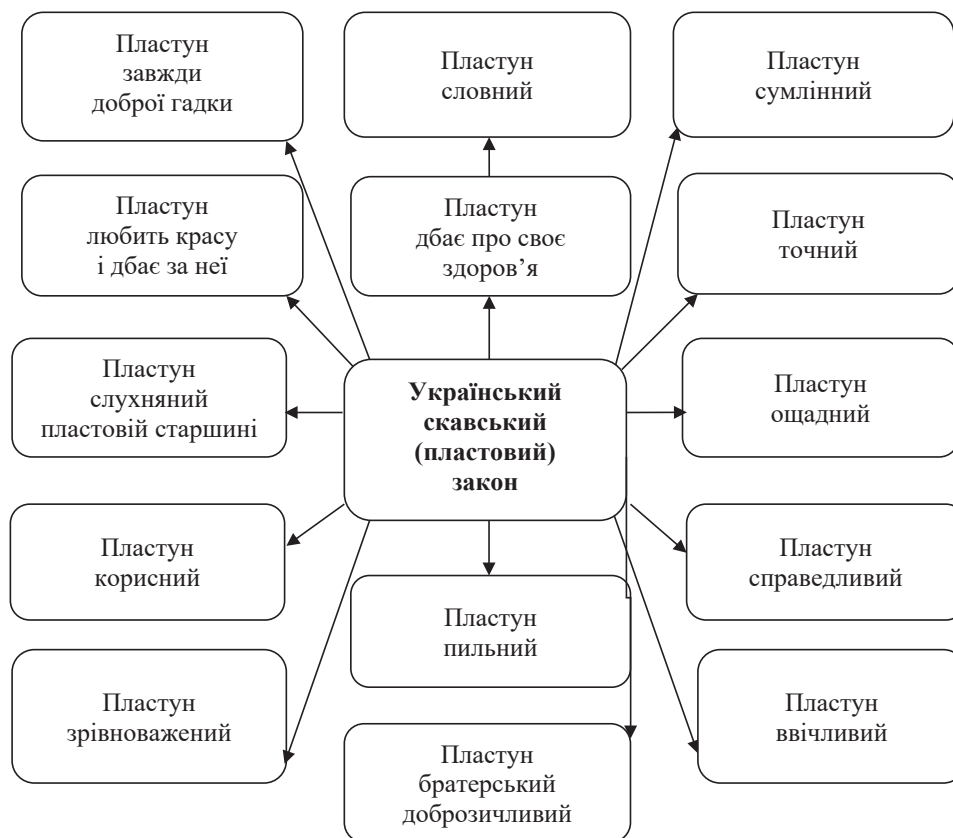

Рис. 2. Український славський (пластовий) закон

Джерело: сформовано автором на основі [5]

Відомі учасники скавського – Пластового руху у світі та в Україні

№ з/п	Професійна, громадська, релігійна діяльність	Відомі учасники
1.	Засновник світового скавського руху, автор книги «Пластування для Хлопців», де описані концепти самовиховної методи молоді	Роберт Стефенсон Смайт Бейден-Поуелл
2.	«Основоположник» Українського Пласту	Олександр Тисовський
3.	«Співзасновник» Українського Пласту, 1911 р. у Львові створює перші пластові гуртки української молоді	Іван Чмола
4.	«Співзасновник» Українського Пласту, у 1911 р. у Львові створює перші пластові гуртки української молоді	Петро Франко
5.	Лідер Організації Українських націоналістів. Його активна діяльність в 1939–1941 роках заклала міцні основи для наступного етапу розвитку визвольного руху	Степан Бандера
6.	Політичний і військовий діяч українського революційно-визвольного руху 1920–1950 роках, генерал-хорунжий УПА (1944)	Роман Шухевич
7.	Майже тридцять років Б.Д. Гаврилишин присвятив Міжнародному інституті менеджменту МІМ-Женева. Обіймав посади директора з навчання (1960–1968 роки), директора Інституту (1968–1986 роки), почесного науковця (1986–1989 роки)	Богдан Гаврилишин
8.	Верховний Архієпископ, Глава Української Греко-католицької церкви	Любомир Гузар
9.	Американська астронавтка українського походження. В космічний політ взяла з собою пластову лілейку	Гайді Стефанін-Пайпер
10.	Українсько-канадський історик. Доктор філософії, з 1982 року професор кафедри історії та політичних наук Йоркського університету, Торонто, Онтаріо	Орест Субтельний
11.	Винахідник світового масштабу. Він народився в Україні, навчався у Канаді та зробив блискучу кар'єру у США: став провідним науковцем компанії ІВМ	Любомир Романків

Джерело: сформовано автором на основі [6]

них – керівник ОУН Степан Бандера, композитор Микола Колесса, співачка Квітка Цісик, історик Орест Субтельний, економіст Богдан Гаврилишин, попередній голова УГКЦ Любомир Гузар, реформаторка української медицини Уляна Супрун.

На даний час «Пласт» налічує в світі понад 10 000 членів. Чимало з них стали добровольцями на російсько-українській війні. Серед загиблих – Маркіян Паславський, який за кілька місяців до того відмовився від громадянства США, щоб, отримавши українське, офіційно служити в армії [8].

Враховуючи зацікавленість міжнародних та вітчизняних туроператорів, а також іноземних туристів щодо відвідування локацій, що перебували в окупації, Державне агентство розвитку туризму України започаткувало ініціативу об'єднати зусилля держави та громадськості задля розробки стратегії відвідування місць пам'яті, пов'язаних з військовою агресією росії в Україні. Про це повідомила Голова Державного агентства розвитку туризму України (ДАРТ) Мар'яна Олесків під час круглого столу, який відбувся 14 вересня 2022 року у приміщенні Національного інформативного агентства «Укрінформ».

У ДАРТ переконані, що держава має докласти визначних зусиль для увіковічення пам'яті про українських героїв та жертв російських звірств, належної популяризації історії незалежної України, її державотворення та спротиву, формування цілісного історичного світогляду щодо подій війни за свободу [9].

Учасником дискусії на тему «Меморіалізація та пам'ять: Туристичні маршрути сучасної історії» став керівник управління туризму та курортів Тарас Лозинський. Він розповів про практичний досвід Львівщини щодо створення туристичних локацій, які зберігають пам'ять про загиблих на війні героїв України.

«Одним з успішних кейсів є створення на туристичному шляху № 500, у НПП «Сколівські Бескиди», пунктів пам'яті військовослужбовця Юрія Руфа. Про багатогранну особистість героя туристи можуть довідатися завдяки QR кодам на вказівниках. Інший хороший приклад – будівництво біля гори Параска туристичного прихистку на честь пам'яті Тараса Гаврилишина, пластуна, активного мандрівника, який за життя мріяв про подібну будівлю. Однозначно має бути певна концепція, як створювати речі щодо меморіалізації об'єктів», – зазначив Тарас Лозинський [10].

Необхідно звернути увагу на те, що зберегти пам'ять про Героїв також можливо, створивши оздоровчий центр «Тепло крилатої душі», в пам'ять про пілота Героя України Степана Тарабалки. 21 листопада 2022 року в селі Ценява Коломийського району Івано-Франківської області відкрився оздоровчий центр «Тепло крилатої душі», метою якого є на надання реабілітаційних послуг для поранених військовослужбовців із місцевих військових частин та психологічній підтримці родин загиблих учасників російсько-української війни.

Реабілітаційний центр, мати загиблого льотчика відкрила в пам'ять про свого сина – Героя, а необхідне обладнання придбала за державні виплати. Степан Тарабалка був пілотом екстра-класу легендарної 40-ї бригади тактичної авіації Повітряних сил України, який пілотував на українському МіГ-29, знищив чимало ворожих літаків та загинув під час виконання бойового завдання.

На даний час, оздоровчий центр надає послуги психолога, масажиста, а також працює тренажерний зал для розробки м'язів та суглобів. За словами лікаря-реабілітолога Віталія Надурака, центр прийматиме бійців, котрі потребують реабілітації через поранення під час бойових зіткнень.

Отже, створення подібного реабілітаційного центру в пам'ять про вихованця «Пласту» – Національної скаутської організації України, Героя України, пілота екстра-класу легендарної 40-ї бригади тактичної авіації Повітряних сил України, Степана Тарабалки є прикладом патріотичного виховання, дослідження, збереження матеріалів про життя та здобутки Героїв для майбутніх поколінь [11].

Висновки. Досліджено зародження та діяльність «Пласту» Національної скаутської організації України, особистості, які створювали та виховували молодь в даній організації, а саме: Петро Франко, Іван Чмола,

Олександр Тисовський, Степан Бандера, Роман Шухевич, Любомир Гузар, Богдан Гаврилишен, Любомир Романків, Квітка Цісик.

Проаналізовано життєвий шлях учасників Революції Гідності, які долучилися до оборони країни у 2014 році, під час російсько-української війни та подвиг Героїв, які віддали життя за свободу та Незалежність України, а саме: Степана Тарабалки, Віктора Гурняка, Маркіяна Паславського, Віталія Дереха та інших.

Розглянуто діяльність оздоровчого центру «Тепло крилатої душі», започаткованого в пам'ять про пілота Степана Тарабалки.

Список використаних джерел:

1. Грицак Я. 26-й ПРОЦЕНТ, або Як подолати історію. Київ : Видавництво «Фонд Порошенка», 2014. 136 с.
2. Кові С.Р. 7 звичок надзвичайно ефективних людей. Харків : Видавництво Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2014. 384 с.
3. Гібернау М. Ідентичність націй. Київ : Видавництво «Темпора», 2012. 304 с.
4. Романенко В., Коваленко Г. Катехизм Українця ХХІ століття. Київ : Видавництво «Богуславкнига», 2016. 88 с.
5. Часто П. Славному 100-річчю Пласту – СКОБ. Альманах українського народного союзу. Парсипані, Нью-Джерсі : Видавництво «Свобода», 2012. 288 с.
6. Сич О. Пласт – український скавтинг: нарис витоків, історії, сьогодення. Івано-Франківськ : Видавництво «Лілея», 2012. 288 с.
7. Про «Пласт». Стратегічна місія 2030. URL: <https://www.plast.org.ua/about-history/> (дата звернення: 22.01.2024).
8. Про Паславського, «Пласт» і війну розкажуть Тарас Ковалик і Роман Орищенко. URL: <https://www.maidanmuseum.org/uk/node/826> (дата звернення: 22.01.2024).
9. Державне агентство розвитку туризму України. URL: <https://www.tourism.gov.ua/> (дата звернення: 22.01.2024).
10. Львівщина долучилася до першого Національного туристичного саміту. URL: https://galinfo.com.ua/news/lvivshchyna_doluchylasya_do_per-shogo_natsionalnogo_turystychnogo_samitu_410809.html (дата звернення: 22.01.2024).
11. Оздоровчий центр «Тепло крилатої душі». URL: <https://www.facebook.com/teploKrylatoiDushi/> (дата звернення: 22.01.2024).

References:

1. Hrytsak, Ya. (2014) 26-y PROTSENT, abo Yak podolaty istoriiu [26th PERCENT, or How to overcome history]. Kyiv: "Fond Poroshenka", p. 136. (in Ukrainian)
2. Kovi S.R. (2014) 7 zvychook nadzvychaino efektyvnykh liudei [7 Habits of Highly Effective People]. Kharkiv: "Klub Simeinoho Dozvillia", p. 384. (in Ukrainian)
3. Hibernau, M. (2012) Identychnist natsii [Identity of nations]. Kyiv: "Tempora", 304 p. (in Ukrainian)
4. Romanenko V., Kovalenko H. (2016) Katekhyzm Ukraintsia XXI stolittia [Catechism of the Ukrainian of the 21st century]. Kyiv: "Bohuslavknyha", p. 88. (in Ukrainian)
5. Chasto P. (2012) Slavnomu 100-richchiu Plastu – SKOB. Almanakh ukrainskoho narodnogo soiuzu [On the glorious 100th anniversary of Plast – SKOB. Almanac of the Ukrainian People's Union]. Parsypani, New Jersey: "Svoboda", p. 288. (in English)
6. Sych O. (2012) Plast – ukrainskyi skavtynh: narys vytyokiv, istorii, sohodennia [Plast – Ukrainian scouting: an outline of the origins, history, and present]. Ivano-Frankivsk: "Lileia", p. 288. (in Ukrainian)
7. Pro "Plast". Stratehichna misiia 2030 [About "Plast". Strategic Mission 2030]. Available at: <https://www.plast.org.ua/about-history/> (in Ukrainian)
8. Pro Paslavskoho, "Plast" i viinu rozkazhut Taras Kovalyk i Roman Oryshchenko [Taras Kovalyk and Roman Oryshchenko will talk about Paslavskiy, "Plast" and the war]. Available at: <https://www.maidanmuseum.org/uk/node/826> (in Ukrainian)
9. Derzhavne ahentstvo rozvytku turyzmu Ukrainy [State Tourism Development Agency of Ukraine]. Available at: <https://www.tourism.gov.ua/> (in Ukrainian)
10. Lvivshchyna doluchylasya do pershoho Natsionalnogo turystychnogo samitu [Lviv Oblast joined the first National Tourism Summit]. Available at: https://galinfo.com.ua/news/lvivshchyna_doluchylasya_do_per-shogo_natsionalnogo_turystychnogo_samitu_410809.html (in Ukrainian)
11. Ozdorovchyi tsentr "Teplo krylatoi dushi" [Wellness Center "Warmth of the Winged Soul"]. Available at: <https://www.facebook.com/teploKrylatoiDushi/> (in Ukrainian)